

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Serisori neiranoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIRURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.
Wur. Augenstein & Emmerle Les-
ner. Heinrich Schalek. A. Or-
pelik Nachf. Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger. Ekstein Bernat. Iuliu Le-
opold (VII) Krásóbet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifa și invo-
ia. — EBOLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anstio-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase
luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe ss.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate o-
diile postale din într și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
Argul Inului Nr. 30, etagin
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 90.

Brașov, Duminică 26 Aprilie (9 Mai)

1909.

Audiențele dela Buda.

In cercurile politice din Buda-
pesta, ba din toată Ungaria nu se
mai vorbește azi decât de audiențele
de la palatul din Buda și de combi-
națiunilor, ce se fac pe baza celor ce
transpiră ici, colo despre ceea ce s'a
vorbit în aceste audiențe. Ca să avem
o idee mai clară despre diferitele ni-
zuinte, curente și păreri, ce se ma-
nifestă, aci mai pe față, aci mai mas-
cat, în stadiul acesta prim al desno-
dământului crizei, va fi bine să rea-
mintim marile silințe, ce și le-au dat
Kossuth cu Andrassy încă cu mult
înainte de dimisiunea cabinetului, pen-
tru a pregăti o soluțiune, care după
părerea lor ar fi în împrejurările ac-
tuale de tranziție foarte oportună și
deci cea mai de preferit. Știm că și
unul și altul, fiecare în cercul său
restrâns de partid și în felul său, au
propagat și sprijinit ideea unei fuzi-
unii a elementelor moderate din toate
partidele, care să formeze o majori-
tate guvernamentală compactă și uni-
tară sub conducerea lui Kossuth și
Andrassy.

Spre a câștiga grosul partidului in-
dependist pentru o astfel de fuziune,
s'a stăruit din partea amintitorilor șefi
de partid pe lângă Coroană și factorii
competenți din jurul ei ca să se in-
voiască a se face Ungurilor cele mai
neapărate concesii militare, în schim-
bul cărora majoritatea cea nouă ar fi
avut să execute noua lege militară
cu urcarea contingentului armatei și
cu serviciul militar obligat de doi ani.
Rolul de mijlocitor pentru noua for-
mațiune în sânul vechei coalițiuni l'a
fost luat asuprași Andrassy în înțe-
legere cu Kossuth. Andrassy a fost
acela, care într'o audiență, ce a avut'o
mai de mult, a cerut dela coroană,
pe baza programului amintit, conces-
siunile militare. Atunci, după cunos-
cuta declarare a ministrului comun
de războiu Schönaich, s'a părut un
moment, că toate merg bine după
dorița lui Andrassy, având consim-
țământul coroanei. Curând însă s'a
săhimbât situațiunea, căci coroana
deodată n'a mai voit să știe de nici
un fel de concesione militară, până
ce coaliția nu-și va implini angaja-
mentul luat pentru executarea re-
formei electorale. Grupul Iusth-Hollo
adusesse însă lucrurile prin agitațiunea
sa pentru banca ungară independentă
acolo, ca să se impună mai întâi so-
luțiunea cestiuneii băncii. De aceea cu
considerare la neînțelegerile din sânul
coaliției, cari au agravat situațiunea
guvernului precum și cea parlamen-
tară, monarhul s'a învoit ca să se
rezolve cestiunea băncii înaintea re-
formei electorale, care a fost amânată
pe timp nedeterminat.

Intr'aceea și conflictul acut cu
Sârbia a produs o stagnare în cele
interioare, așa că numai în Aprilie
s'au putut începe negocierile dintre
guvernele dualiste în cestiunea băn-
cii, cari au adus cu sine demisiunea
ministeriului ungar al coaliției și criza
de azi.

Este caracteristic, că pe când

contra lui Kossuth se ridică inviniu-
rea chiar din sânul partizanilor săi,
că prin oportunismul său a contri-
buit numai a zgudui bazele princi-
piare ale programului independist de-
la 1848, Andrassy este aspru atacat
mai ales de către antagoniștii săi
din tabera liberalilor, că numai el e
cauza, că partidele cu programul de-
la 1867 au ajuns să fie aproape rui-
nate. Nu mai puțin este invinuit pre-
ședintele camerei Iusth, și de-o parte
și de alta, că prin încăpăținarea sa
de a pretinde deja pentru 1911 înfiin-
țarea băncii ungare independente, a
adus o mare turburare în sânul par-
tidului independist și a compromis
totodată interesele de existență ale
coaliției. Iusth cu grupul lui a con-
strâns și pe Kossuth să facă decla-
rarea, că, dacă nu va reuși planul „bân-
cilor de cartel“, va reclama și el cu
întreg partidul banca independentă,
deși e pe deplin convins de imposi-
litatea realizării ei în timp apropiat.
Kossuth stăruie acum pe sub mână
să se rezolve criza cam tot în senzul
continuării regimului coaliției sub eti-
cheta de partid 48-ist fuzionat. De
aici se vede, că se încearcă mai mult
pe după culise și numai Iusth cu ai
săi joacă cu cărțile pe față, militând
pentru banca independentă ungară la
1911 ca *conditio sine qua non*.

Ce-o să iasă din această învâl-
mășeală de nizuinte, tendințe și pă-
reri divergente, nimeni nu poate pre-
vedea. Organul lui Kossuth „Buda-
pest“ a și început să ia poziție față
cu fiasco aproape neevitabil scriind:
„Să nu ne facem iluziuni deșerte!“
Cu totul altfel vorbește Iusth și or-
ganul lui Hollo „Magyarország“. Ei
sunt plini de iluziuni și Iusth s'a fo-
losit chiar de audiența sa de 35 de mi-
nute în palatul dela Buda pentru a
face dispoziție cât se poate de bună
între tovarășii săi de luptă. Le-a spus,
cum știm, că în decursul audienței,
s'a convins că monarhul n'a luat încă
o hotărâre cu privire la bancă, că
prin urmare postulatul independiștilor
nu întâmpină opozițiune rigidă la co-
roană, cum se spunea până acuma;
sperează deci în realizarea postulatului.
Le-a mai spus între altele, că Maje-
statea Sa i-a replicat într'un rând, că
conzilierii săi maghiari l'au informat,
că din punct de vedere economic pen-
tru Ungaria e păgubitoare banca in-
dependentă. Comunicând aceasta și
celor din clubul independist, Iusth a
adaus: „Părerea mea este, că Wekerle
este care a debutat cu astfel de infor-
mațiuni înaintea Maj. Sale!“ Atunci
toți aderenții președintelui camerei
câți erau de față au început să strige:
„Infamie! Ne-a înșelat Wekerle! Noi
până acuma am atacat pe Andrassy
pentru lucruri mult mai neînsemnate,
pe când pe Wekerle l'am cruțat,
fiindcă am crezut, că el va fi acela,
care va introduce partidul constitu-
țional în partidul independist — și
uite cum ne-am înșelat în omul
acesta!“

De altfel puțini sunt, cari împăr-
tășesc optimismul lui Iusth. „Pesti
Hirlap“ îl numește naiv, „Alkotmany“

e foarte supărat pe el și zice ironic,
că Iusth, când s'a aflat în audiență
la Majestatea Sa, a crezut, că stă în
fruntea mesei dela „Gambrinus“; dar
încă n'am ajuns aici! „Az Ujság“ zice:
Ce va fi nu știe nimeni, dar una e
sigur: banca independentă nu se va
înființa! „Bud. Hir.“ zice, că nu s'a con-
vins din vorbele lui Iusth, că Maj. Sa
încă n'a decis în cestiunea băncii, iar
„Pester Lloyd“ de asară scrie: „Se
pare în genere că criza a deslăntuit
toate puterile amorțite și legate, căci
începe o luptă a tuturor contra tu-
tutor. În fiecare zi se pune în frigare
câte un politician conducător, din fe-
ricire numai în effigie. Eri contele
Andrassy, astăzi Dr. Wekerle, „Vivat
sequens“!“

**Sârbii bosniaci protestează contra pro-
cesului de înaltă trădare din Agram.** Din
Serajevo se anunță, că cei mai distinși
Sârbi din Bosnia și Herțegovina, în frunte
cu conducătorul sârb Grigorie M. Ioftanovi-
ci, (care petrece acuma în Viena unde a
fost chemat de ministrul Burian) publică
o declarare, în care protestează hotărât
în contra procesului de înaltă trădare, ce
se desfășură în Agram. Acest proces, zice
declarațiunea, deșteaptă sentimentul amără-
ciunei în toți Sârbii din monarhie și din
Balcani. Noi Sârbii bosniaci știm, că Sârbii
creați și-au vărsat sângele cu vitejească
lăpădare de sine pe pământul Italiei și al
Ungariei pentru gloria dinastiei și a sta-
tului și în timpuri, când interesele statu-
lui nu erau identice cu interesele poporu-
lui sârbesc. Noi Sârbii din Bosnia și Her-
țegovina urmărim cu atențiune acest pro-
ces; trimitem adevăratele noastre salutări
fraților noștri acuzați și tot odată mul-
țumim curajoșilor lor apărători, în acea
firmă speranță, că în cele din urmă drepte-
tatea totuși va învinge. Această declara-
re a fost scrisă în afară de cetățenii din
Serajevo, de foarte mulți din provincie, și
subscrierile continuă.

Incoronarea Regelui bulgar. Din Sofia
i-se raportează lui „Kel. Ert.“: În curând
va fi conchiamată Sobrania cea mare, ca,
luând la cunoștință ridicarea Bulgariei la
rang de regat, să modifice în mod coră-
șpunzător constituția. Cel din urmă con-
ziliu de coroană s'a ocupat cu modalitățile
incoronării, care se va săvârși în vechea
capitală bulgară Târnova. După ce acest
oraș e mult mai mic, decât ca să poată
primi pe oaspeții străini, Regele Ferdinand
își va face imediat după încoronare în-
trarea în Sofia, unde vor fi mari festivi-
tăți. Până acuma s'au anunțat ca oaspeți
la încoronare arhiducele Francisc Ferdi-
nand, moștenitorul tronului și Frideric
Wilhelm, moștenitorul tronului german. Pe
Tarul Rusiei îl va reprezenta un mare
duce. România, Serbia și Muntenegru vor
fi reprezentate de către principii lor moș-
tenitori. E ca și sigur că toate puterile
europene vor fi reprezentate la festivitate.
Pentru primirea și găzduirea oaspeților se
fac deja mari pregătiri.

Din actele sinodului arhidiecezan.

Gestiunea catechizării.
Dăm loc astăzi în întregime raportului Con-
zistorului arhidiecezan gr. or., în cestiunea de
mare importanță principiară și de drept a cate-
chizării. Iată-l:
Venerabil Sinod arhidiecezan!
In legătură cu concluzul sinodal Nr.
14 din 23 Aprilie 1908, referitor la cate-
hizarea elevilor noștri, cari cercetează școa-
lele cu limbă de propunere maghiară,
avem onoare a prezenta următorul raport:

1) Cestiunea limbei de catehizare a
elevilor noștri, cari cercetează școalele
poporale de stat, a intrat într'un nou sta-
diu. La desele noastre remonstrații d-l mi-
nistru de culte și instrucțiune publică n'a
aflat de bine a răspunde, ci indirect prin
ordinul său dto 23 Octomvrie 1908, Nrul
106267, adresat inspectorilor regești, —
conzistoriului însă nu, — a cerut dela ca-
teheții noștri, că în clasele superioare ale
școlii populare să propună unele principii
fundamentale de credință și în limba ma-
ghiară, cu adausul, că acelor cateheți, cari
nu se vor conforma acestui ordin, li se va
deține remunerația.

Venindu-ne prin organele noastre la
cunoștință acest ordin, imediat am inter-
zis cateheților, ca să propună religiuinea
în altă limbă, decât în limba officioasă a
bisericii noastre. Aflând d-l ministru prin
organele sale subalterne despre interzice-
rea conzistorială, ne-a adresat rescriptul
său din 23 Decemvrie 1908, Nrul 144347,
prin care în principiu recunoaște îndreptă-
țirea de a folosi la propunerea religiuinei
în toate clasele limba română, ca limbă
de propunere, dar în contrazicere apoi cu
această enunțațiune legală, totuși pretinde
ca unele teze de credință și unele rugă-
ciuni mai cunoscute să se propună în cla-
sele superioare și în limba maghiară. În
scopul acesta d-l ministru roagă pe I. P.
S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul nostru,
ca să se pună în conțelegere cu episcopii
sufragani și să iee măsuri în înțelesul or-
dinațiunii sale de mai sus.

Fiind cestiunea de interes pentru
întreaga provincia metropolitană, am trans-
pus ordinațiunea ministerială conzistorului
metropolitan, pentru a lua de urgență
măsurile necesare.

Conzistoriul metropolitan, prin hârtia
sa din 30 Ianuarie a. c. Nr. 28 M. ne în-
cunoștiințează, că a înaintat d-lui ministru
de culte o nouă remonstrație, iar în merit
nu permite nici o abatere dela conlusul
congresual Nr. 48 din 1903, referitor la
această cestiune. Răspuns la remonstrația
conzistorului metropolitan încă n'a sosit.
În stadiul acesta se află de prezente ces-
tiunea. Cu toate acestea, guvernul multora
dintre cateheții noștri le-a detras remu-
nerația, pentru că nu s'au conformat ordi-
nului ministerial.

Cateheții la școalele de stat avem în
total 211, cu remunerație de cor. 17,950—
Dacă guvernul nu se va abate dela punc-
tul său de vedere și va deține remunera-
ția dela toți cateheții noștri, revine con-
zistorului arhidiecezan sarcina de a vota
remunerațiile detrase. Pentru acoperirea
acestei trebuințe conzistorul are la dispo-
ziție suma de 4000 cor., ca ajutor din
fondul Rudolfin. Din suma aceasta primește:

1. Catehetul din Sibiu	cor. 1000—
2. „ „ Făgăraș	„ 1500—
3. „ „ Cluj	„ 400—
4. „ „ Bistrița	„ 500—

In total: cor. 3400—

Ne mai rămâne deci 600 cor. pentru
acoperirea remunerației a lor 207 cateheți.
În anul școlar curent unele remunerații de-
trase le-am asemnat din budgetul sârcăcios
al fondului școlar. Pentru a preveni un peri-
col primejdios pentru biserică, Veneratul
Sinod să binevoiască a ne vota suma bu-
getară necesară pentru acoperirea remu-
nerațiilor detrase. Ni s'au denunțat câteva
cazuri, că unii cateheți, în contra ordina-
țiunilor noastre, de dragul remunerației,
propun religiuinea în limba maghiară și
din manuale străine. S'a dispus cercetare.

Procederea guvernului în cestiunea
aceasta față cu elevii noștri, cari cerce-
tează școalele medii de stat, e de tot ca-
racteristică și denotă ilegalitatea punctu-
lui său de vedere.

1. Încât privește gimnaziul de stat
din Sibiu, n'a venit nici un ordin. Cate-
cheților dela gimnaziile de stat din Gherla
și Deș le-a detras remunerația, pentru că
n'au propus religiuinea și în limba ma-

ghiară, dar la o simplă cerere le-a asemănat-o din nou. Catechetului dela gimnaziul de stat din Făgăraș de asemenea i-a detras-o, dar nu i-a mai asemănat-o. Tendința acestei procederi e cât se poate de elocuentă.

2. Tot de asemenea greutate am dat și la gimnaziile ev. reformatate. Direcțiunea gimnaziului ev. ref. din Orăștie d. e. i-a interzis catechetului nostru ca să mai propună religionea în limba română, iar noi i-am interzis ca să o propună în altă limbă. Astfel în semestrul al 2-lea elevii au rămas neclasificați din studiul religiei, în urma căreia împrejurări elevii din clasa a VIII-a gimnazială au fost respinși dela examenul de maturitate, pe motivul, că nu aveau notă din studiul religiei. Părinții elevilor s'au adresat consistoriului pentru a le veni în ajutor și a ceda forței majore. Consistoriul însă n'a cedat. Atunci direcțiunea gimnaziului a făcut raport ministrului de culte și instrucțiune publică. D-l ministru în mod excepțional a admis pe toți abiturienții gr. or. la examenul de maturitate, socotindu-le calificația din semestrul prim, dar totodată a cerut consistoriului nostru luarea de măsuri, pentru a se respecta dispozițiile legii fundamentale a bisericii autonome ev. reformatate, în sensul cărora în gimnaziile confessionale ev. reformatate limba de propunere pentru toate studiile obligate este limba maghiară, prin urmare și pentru studiul religiei.

În contra acestui ordin consistoriul a remonstat, atât la directorul bisericii ev. ref. din Cluj, cât și la d-l ministru, cerând respectarea drepturilor bisericii noastre. În zadar ne-am provocat la pacea ce trebuie să domnească între diferitele confesiuni creștine din patrie, în zadar la relațiile bune, ce totdeauna au existat între biserica noastră și cea ev. reformată, înzadar ne-am provocat la dispozițiile statutului organic și la uzul din trecut, toate au fost în zadar. — D-nul ministru în răspunsul său zice, că biserica ev. ref. e autonomă și își regulează afacerile ei interne după legile aprobate, iar directorul suprem din Cluj zice, că numai întru atâta se poate abate dela norma generală, că permite catechetului nostru, ca părțile liturgice să le propună în limba liturgică a bisericii noastre. Astfeliu am fost siliți a îndrăma pe catehetul nostru din Orăștie, ca intrucat la gimnaziul ev. ref. de acolo vor mai fi elevi gr.-or., acelora din studiul religiei să le propună exclusiv numai părți din liturgică și numai în limba română. Am făcut-o aceasta din considerație la situația părinților, cari sunt necesități a-și trimite copiii la acel gimnaziu. Situația e aceeași și la gimnaziul ev. ref. din Aiud.

3. Ca un semn caracteristic relatăm faptul comunicat din partea catehetului nostru din Gherla, că înșiși părinții elevilor noștri din părțile acelea, cari cercează gimnaziul de stat de acolo. ba elevii chiar, din motiv că nu posed limba română în vorbire, reclamă propunerea religiei în limba maghiară.

lată urmările lipsei de școală confessională și lată un motiv imperativ pentru susținerea școlilor existente și înființarea de școli nouă, unde se mai poate. Insistăm din nou pentru a ni se vota bugetul necesar la acoperirea remunerațiilor de catihetii.

Ioan Meșianu m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

Suspendarea decretului »Ne temere«.

În urma intervenției episcopilor romano-catolici din Ungaria Papa a suspendat pentru teritoriul coroanei Sf. Ștefan partea aceea a decretului papal »Ne temere«, care se referă la căsătoriile mixte. Primatul Ungariei în cea din urmă pastorală a sa a adus la cunoștința preoților din dieceza această hotărâre a Curiei române în legătură cu o instrucție amănunțită.

Această instrucție relevă în prima linie, că hotărârile decretului »Ne temere« relativ la căsătoriile între catolici și necatolici au valoare ori unde, ori face, ori nu face scaunul papal pentru o țară sau pentru o provincie excepțiune dela aceasta. Această hotărâre a decretului a fost în așa fel interpretată de către s. congregație, că sub această excepțiune este a se înțelege numai constituția »Provida«, dată în anul 1906 pentru imperiul german; nu sunt însă a se înțelege și alte decrete ce se referă la impedimentul clandestinității (când adecă căsătoriile se încheie numai înaintea stărilor civile). Episcopatul ungar catolic s'a adresat acuma Papei cu rugarea, ca excepțiunea concesă Germaniei, în ce privește valabilitatea căsătoriilor mixte, să se ex-

tindă și asupra Ungariei. Scaunul papal considerând împrejurările speciale din Ungaria, a satisfăcut acestei rugări și a făcut o excepție și pentru țările coroanei ungare, estinzând și asupra Ungariei constituțiunea »Provida«.

Punctele principale ale acestei hotărâri aduse de sf. Congregație sunt următoarele:

1. Prin deciziunea congregației dispozițiunile privitoare la căsătoriile încheiate între catolici și necatolici nu sufer nici o schimbare.

2. Căsătoriile mixte — chiar și dacă nu au fost încheiate în forma arătată în decretul »Ne temere« — sunt valabile, dar nu sunt permise, în afară de cazul când din motive ponderoase a fost dată o dispensă.

3. Cei ce se căsătoresc în urma unei dispenze, sunt îndatorați față de conștiința lor să încheie căsătoria înaintea bisericii și nu în taină. Dacă însă nu s'ar executat vre-una din condițiunile prevăzute în decretul »Ne temere« (d. e. competența preotului cununător, exprimarea consimțământului, numărul corăspunzător de martori etc) căsătoria în înțelesul constituției »Provida« totuși nu este nevalabilă.

4. Cu persoane, cari au trecut dela religionea catolică la erezie sau schismă, — chiar dacă trecerea s'a făcut în copilărie — numai cu modalitățile prevăzute în decretul »Ne temere« pot încheia catolicii o căsătorie valabilă.

5. Constituția »Provida« se referă numai la indivizii născuți în Ungaria și și asupra acestora se aplică numai în cazul când căsătoria se încheie în Ungaria.

6. Sub numele »Ungaria« sunt a se înțelege toate țările de sub sf. coroană a Ungariei.

Pastorală primatului atrage atențiunea preoților asupra căsătoriilor mixte, recomandându-i să se opună cât mai mult acestor căsătorii, cari de multe ori, zice, aduc cu sine și slăbirea credinței.

STIRILE ZILEI.

— 25 Aprilie v.

Procesul pentru agitare contra doinelor maghiare. Pe On. Dn Romul S. Orbeanu, bravul preot al Iclânzelului acuzat pentru pretinsă agitare contra doinelor maghiare, deși nu s'a putut dovedi nimic cu martorii requirați de scula de docent Valer Boeriu, tribunalul comitatului Turda-Arieș l'a condamnat la 5 zile arest de stat, 20 cor. amendă în bani și la suportarea speșelor procesuale. Pagubă că vorbirea de apărare a înflăcăratului avocat, Dr. Valer Moldovan, nu-l la îndemână spre a se publica. S'a făcut recurs.

Reprezentanța teatrală de aseară, dată în sala Redoutei orășenești a succes peste așteptare, deși timpul a fost cât se poate de nefavorabil. În comedia »O căsătorie neașteptată« și în drama lui Miculescu »Jertfa« ne-a fost dat să mai admirăm o dată talentul mult apreciatului nostru artiști, d-na și d-l Bărsan, cărora le-au dat concurs d-șoara Ecat. Pitiș și d-l Gh. Merchian prin jocul lor drăgălaș de scenă. Splendidul poem al d-lor St. O. Iosif și D. Anghel »Carmen Saeculare«, recitat de soții Bărsan a stărnit o furtună de aplauze. D-l D. Anghel, care se afla în Brașov, a fost chemat pe scenă și viu aclamat de public.

Teatru românesc în Cernăuți. Societatea »Junimea« reprezintă Duminecă în 9 Maiu a. c. pe scena din »Dom polski« două piese teatrale și anume: »Kir Zuliariadi«, comedie într'un act de V. Alexandri și »Croitorul Fips« sau »Vecinătatea primejdioasă« comedie într'un act de August de Kotzebue, traducere de Emilian Vasiloschi.

Pentru masa studenților români din Brașov s'a mai făcut următoarea contribuție:

D-l profesor George Chelariu, a donat din incidentul zilei sale onomastice 20 coroane.

Primească generosul donator sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Hohenzollern. Despre regele României scrie o revistă pariziană sub titlul: »Les Hohenzollern en Roumanie«. Familia Hohenzollern a serbat de curând la București a 70-a aniversare a regelui României. În Franța nu suntem fixați încă asupra numelui ce trebuie dat acestui principce: unii pronunță Charles, a la française, iar alții pronunță numele latinizat, Carol. În adevăr ar trebui să zicem Carol I, căci

acest Hohenzollern-Sigmaringen e și el un bun german. Fără îndoială coroana sa o datorește în bună parte lui Napoleon al III dar tot mai rămâne o strânsă legătură între el și Germania. »Intreg articolașul revistei »L'Opinion« respiră aceeași cunoscută indispozițiune, pe care o au toți Franței, de câte ori vine vorba despre influința germană în Balcani, cu deosebire în România. — »Opin«

Poliția ungurească vrea să învețe dela cea românească. Doi funcționari superiori ai poliției ungurești, d-nii Zoltan Benedek, căpitan de poliție la frontieră și Burg Cornel, inspector de poliție ung. au sosit în București, însoțiți fiind de d-l Moantă, șeful poliției române din Predeal, spre a studia organizația diferitelor instituțiuni ale siguranței publice din România. Vizitatorii unguri s'au prezentat directorului poliției și siguranței generale, d-lui I. Panaitescu, cu care au avut o lungă convorbire, manifestând dorința de a stabili relațiuni mai strânse între poliția ungară și cea română. Apoi au vizitat diferitele biurouri, explicându-li-se cum funcționează. Jocul de fleșe și dosarele individuale ale urmăriților le-a plăcut îndeosebi, mai ales că acestea nu există în Ungaria și voesc tocmai a le introduce cât mai curând. — Cei doi polițiști unguri au vizitat după amiază poliția capitalei, jandarmii pedestri etc. Celor doi oaspeți li-s'au pus la dispoziție toate legile și regulamentele relative la organizarea poliției din România și au rămas foarte satisfăcuți de modul cum e organizat serviciul de poliție dela frontieră, precum și siguranța generală. Au plecat apoi la Constanța, unde au vizitat poliția portului și a orașului, și au văzut cum se face la port controlul de debarcare și imbarcare. Joi s'au înapoiat în București, de unde au plecat în Ungaria.

Industria de casă bucovineană la expoziția din Berlin. »Patria« din Cernăuți aduce îmbucurătoare știri despre succesul dobândit cu obiectele de industrie de casă din Bucovina la expoziția de artă populară internațională din Berlin. La această expoziție a luat parte și »Societatea DAMELOR române din Bucovina«, care a fost reprezentată în comitetul central vienez de sub protectoratul arhiducesei Izabella, de către prezidenta societății, d-na Elena de Popovici născ. contesă Logothetti și de a li-a vice-prezidentă, d-na Ema de Krismanic, care doamnă conduce în timpul din urmă și secția pentru industria de casă în societatea Doamnelor române bucovinene.

Sub prezidenția numitelor doamne, s'a constituit din membrele comitetului societății un comitet local, în care s'au ales doamnele: Anisia barona Mustatza, Elena Euseb Popovici, Sofia Zaloziecki și secretara societății Minodora Stefanelli. Acest comitet a avut a se îngriji de colectarea obiectelor pentru expoziție. Comitetul s'a adresat către filialele societății, școala de lemărit din Câmpulung, muzeul țării, bazarul țării și la multe persoane private cari se află în posesiunea astor fel de lucruri, cu rugăminte de a le încredința pentru expoziția numită. Toate instituțiunile și persoanele invitate au oferit cu dragă inimă tezaurele lor pentru acest scop și le-au pus la dispoziția comitetului. În scurt timp s'a făcut o colecție de 700 obiecte de vânzare și 700 cari nu erau de vândut, cari reprezentau valoarea de 13.000 cor. D-na de Krismanic a primit din Berlin o scrisoare foarte măgulitoare, în care se felicita atât d-sa cât și societatea la despărțitura bucovineană de tot succesea dela expoziția din Berlin. Cea mai bună dovadă că țesăturile și cusăturile bucovinene au plăcut deosebit de bine acolo, ne dă fără îndoială suma încasată din vânzarea lor, care se urcă la suma de 2837 Mărci 34 Pf. pe când celelalte provincii au încasat cu mult mai puțin. În urma acestui succes frumos »Societatea Doamnelor din Bucovina« dorește să lătească activitatea sa în privința asta peste întreaga Bucovină pentru a-i câștiga și asigura femeii din popor un nou venit sigur și rentabil.

Societatea va face încercarea să intre prin bazarul țării în legătură cu o firmă mai mare, care va exporta broderiile și țesăturile bucovinene prin țări străine spre desfacere.

Români din Cazada originari din Bucovina au înființat în orașul Montreal o societate cu numele »Unirea română«, alegând de președinte pe Constantin Pridie, de vicepreședinte pe George Pătrăucian, de secretar pe Tudor Ciornei și de controlor pe Mihail Calancea. Românii și-au clădit acolo, cum află »Patria«, și o bisericuță mică, în care însă, din lipsa unui preot român face serviciul dumnezeesc un preot rutean. Cea mai ferbinte dorință a

lor e să aibă în mijlocul lor un preot român. Dece Domnul ca dorința să li-se împlinească.

Călătoria mai lungă a lui Zeppelin la Berlin. Balonul imperial de războiu german »Zeppelin II« va fi în scurt timp adus la Colonia și între 15 și 20 Mai a. c. va întreprinde de aci o călătorie mai lungă până la Berlin. Balonul imperial de războiu »Zeppelin I« va fi adus în hala de balon din Metz. Acum se lucrează la construirea balonului »Zeppelin III« care se va termina în luna lui August.

Averea lui Abdul Hamid. După raportul comisiunii legislative, care a asistat la inventariul banilor și valorilor fostului Sultan în palatul Yldiz, s'au găsit în odaia privată a lui Abdul-Hamid mai multe casse de fier conținând bani și acțiuni, împreună cu niște socoteli arătând, că fostul Sultan a depozitat fonduri la Banca Germaniei, la Deutsche Bank și la Banca otomană. În niște geamantane găsite aruncate în dezordine s'a găsit giuvaericele și hârtie de bancă. Numai bancnotele au o valoare de 300.000 de lire. Într-o altă cameră s'au mai găsit bani și giuvaericele. Sunt încă trei casse de fier, care n'au fost deschise. Bancnotele și banii au fost depozitați la ministerul de războiu. Camera deputaților a adoptat moțiunea comisiunii financiare, invitând guvernul să facă demersuri spre a pune sechestru pe bani și valorile fostului Sultan Abdul-Hamid, depozitate la băncile din Constantinopol și din străinătate, ca să nu dispară această avere.

Clasificarea de cai din anul acesta va avea loc în Brașov în 10 și 11 Maiu st. n. 1909 la obor (în Brașovul-vechiu) și se va începe în fiecare zi la orele 7 $\frac{1}{2}$ a. m. Ordinea de clasificare va fi următoarea: în 10 Maiu n. vor fi prezentați toți caii din oraș-cetate, din Brașovul-vechiu și Blumăna; în 11 Maiu toți caii din Scheiu, Stupini, Fabrica de zahar, Nou, Dârste, Timișul de sus și de jos și din Predeal.

Scrisorile cu bani din America. Se întâmplă adese-ori, că banii trimiși din Statele Unite americane prin mijlocirea de mici bănci americane sau prin scrisori, se pierd pe drumul cel lung; de aceea chiar din partea oficiilor postale se dă părților interesate sfatul, de a cere dela rudenile și cunoscuții lor din America, ca în viitor pentru mai mare siguranță să trimită banii de acolo direct și exclusiv numai cu mandate postale.

În cancelaria subscrierului află apit-care un candidat de avocat român cu praxă bună pe lângă condițiuni favorabile, Dr. Vasile Pahone avocat Besztercze.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provăduță cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhelaben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Din carnetul unui forestier.*)

— De sub Copaci. —

VII.

Asupra situațiunii anormale a noastră a Românilor nu vreau să mai fac reflexiuni. Faptul că la politehnicul din Pesta s'au înscris anul acesta 11 inși, ear la școala superioară de ingineri montaniști, sylvici și metalurgi din Serniț 12 ascultători români și câțiva din străinătate, vorbește mai apriat despre apatia și indeferențismul nostru pe terenul tehnic-economic. Nu degeaba s'a zis, că n'avem oameni experți pentru a se valorisa comorile ascunse în pădurile și apele noastre. Cine ar fi mai în prima linie chemați să ne ducă la un bun desnodământ arzătoarele noastre probleme sociale și economice, dacă nu tehnicii luminați? Cine să ne deștepte mințile rătăcite asupra comorilor părgănite în agricultură, silvicultură, montanistică, electrotehnică, chemie, mecanică, economie, industrie, dacă nu mai ales inginerii de toate categoriile?

În ziua de azi stadiul de dezvoltare culturală al unei țări îl formează dezvoltarea tehnică-economică-industrială și fundamentul oricărui progres economic îl formează mai ales tehnica industrială. Acest progres este calea dezvoltării culturale, baza avântului civilizațiunii și n forța economică a unei națiuni zace în mare parte și rădăcina bunurilor spirituale. Reușita războiului n'o mai decid azi expedițiile cruciate, nici perfectele tunuri mo-

* A se vedea »Gaz. Trans.« Nr. 76, 77, 79, 81, 82, 83, 85, 86, 87.

derne, ci masa urloaielor fumegande ale fabricilor. Industria a făcut o mare și puternică înaintea lumii întregi pe Engliera. Avântul colosal al industriei germane din timpul mai nou a deșteptat gelozia Englierei într'atâta, că tot amestecul ei în cestiunea anexării Bosniei și Herțegovinei, eurat numai rostul acela-l are, ca prin încălcirea itelor politice europene, să lege pe câțeva vreme mâinile Germaniei, ca să-i oprească dezvoltarea industriei, care se pregătește să întrecă deja azi-mâine industria sa seculară. Am văzut că, la aplanarea conflictului marocan *punctum saliens* a fost plasarea produselor industriale, ceace voia să-și asigure atât Franța cât și Germania. Tot într'asta își află esplanarea prietiniia turco-engleză de curând.

Și la noi s'a accentuat în toate părțile în nenumărate rânduri, că *trebuie să ne transportăm lupta pe terenul economic*, cu atât mai mult, că pe terenul politic facem continuu flasco; că starea poporului nostru trebuie ridicată, că economia purtată și azi numai după metoda avitic nu numai că nu ne dă posibilitatea de-a face stare, dar absolut nu mai poate satisface nici exigențelor zilnice ale noastre.

Starea actuală, dacă vrem să trăim, nu mai poate dăinui. E timpul suprem de reculegere — esclămă d-l Dr. Leon Spiridon la Năsăud. Educațiunea, creșterea, luminarea și întărirea poporului nostru pe teren economic este cestiunea cea mai ardentă. Să se lucreze pe toate tărâmurile la propagarea culturii și bogăției economice prin cuvânt și prin faptă.

D. e. băncile și instituturile noastre de credit și economii, precum și puținii bancheri ce-i avem, ar fi chemați să pună basă unei existențe mai demne de om, mai sigure și mai tinute masei poporului nostru amărât și astfel prosperității noastre materiale naționale în proporții și dimensiuni mai vaste. Și asta nu prin contribuiri filantropice neplăcute, ci printr'o plasare mai rațională a capitalului lor d. e. în păduri, care ar fi poate și mai rentabilă și totodată și mai umanitară, atât din punct de vedere individual, cât și colectiv național. Vorba ceea: Io-s codrul cu noroc, dar nu știe tot omu. Dragostea și alipirea mare a Românului de pădure, pare a fi scăzut dela un timp încoace. S'ar părea poate, că punerea în exploatare a masivelor noastre păduroase cu diferitele esențe de lemn ar fi prea riscată și n'am avea oameni specialiști de încredere pe terenul acesta. Ași asigura însă pe Onor. direcțiunii de bănci ca specialiști s'ar găsi, căci avem destui aplicați la domeniile statului și alte particulare; alții au trecut în România ca silvicultori la domeniile Coroanei, ca ingineri hotarnici, ca profesori de limbi moderne și alte ocupațiuni diverse, perzându-se astfel pentru știința ce și-au ales-o, pentru producțiunea și economia națională. Dar ori cum, în 6—8—10 ani s'ar putea crește încă multe torțe. S'ar aplica în toate locurile codreni, brigadieri și muncitori români, în Ardeal, Bănat, Maramureș; s'ar putea face minuni pe terenul acesta. Referințele țărănilor s'ar întocmi așa, ca în timpul când lucrările agricole pauzează, să-l ocupăm cu lucrări silvice. Nu ar mai fi silit Românul nostru să caute munca brațelor sale viguroase preste ocean, că acasă își va putea agonisi pâinea necesară existenței. Dar așa, lipsindu-ne personalul tehnic trebuincios, golurile au trebuit să fie ocupate de străini, ear forestierii străini de noi și-au adus și recrutat personalul subaltern și muncitorii tot dintre străini, conaționali de-ai lor, ca să nu-și bată capul cu instruirea săteanului român, — cum scria cu durere de inimă d-l Neacșu mai acum câțiva ani în coloanele »Gazetei« sub »Români, îngrijii bine de păduri!«

Din cauza asta sunt angajați azi, la multe din pădurile erariale din ținuturile românești și — durere — și la multe din pădurile comunale și fundatiionale, brănișteri, gornici (brigadieri) și pădurari (codreni) străini: Ruteni, Săcui și Dumnezeu mai știe de unde s'au pripăsit alte neamuri printre noi; iar la exploatarea pădurilor s'au adus lucrători speciali, partea cea mai mare din țări străine, precum Ruteni din Maramureș și Galizia, Kraineri, Italiani (renumiți în construirea de șlepuri și uluce) etc., iar brațele viguroase ale Românilor noștri născuți și creșcuți în creerul munților, stau la o parte neocu-

pate și desconsiderate și trăesc în neagră mizerie, ori că trec în »Țară« la munca câmpului pe Bărăgan și la Baltă; căci noi nu ne-am învrednicit a ne îndeletnici cu aceste ocupațiuni nici mari nici mici, și în consecință nu ne învrednesc nici străinii de a ne băga în seamă, pe când chiar ei ar avea mare trebuință de brațe experte, ieftine, statornice.

Din toate acestea, judecând deci cu mintea clară, cine se mai îndoiește, că altă lucrare mai folositoare, decât ridicarea poporului în cele economice, în țara asta nu se poate dori. Despre politică ne-am putut convinge în toată ziua, că este un teren sterp pentru noi. Numai cultivarea poeziei, a literaturii frumoase încă putem vedea că n'o să ne ducă spre izbândă. Azi trebuie să muncim mai practic. Azi când »vremile cele bune din bătrâni — scria aneierț »Drapelul« — au acelaș rost ca și crășorii cu păr de aur din bazmele anilor de copilărie, azi, pentruca să-ți poți ținea locul, trebuie să te pui bine pe picioare; cine vrea să trăiască azi, trebuie să lucre. Și nu să lucre numai iac'asa de pofta vorbeii, ca să fi lucrat, ci trebuie desfășurate toate puterile, încordat trupul și mintea pentru de a iscodi și a crea nouă drumuri, nouă poteci de câștig, de a strânge bani albi pentru zile negre.

În coloanele »Tribunei« scria d-l Dr. Cassiu Maniu, că ne lipsește ordinea economică națională, baza sănătoasă a economiei naționale. Progresul științelor sociale economice a atins o treaptă foarte înaltă. Nu este oare gloria fecărui Francez înflorirea industriei sale strălucite prin gustul fin și invențiositatea ei? Cea mai dănuitoare e gloria industriei naționale. Ceea ce cucerim prin eroism, numai prin industria națională putem păstra și face roditor. Să lăpădăm dela noi răceala și sifala înrădăcinată în poporul nostru față de îmbrățișarea industriei de orice soi și atunci ne-am împlinit cea mai frumoasă și mai generoasă și mai binecuvântată datorință. Ce pilde mai frumoase, decât a celor dela Deva și a »Mugurului« dela Elisabetopol? Inimi calde, suflete înălțate!

Ilustra reprezentantă a fundațiunii »Gozsdu« și alte fonduri n'ar face mare rău, dacă ar distribui mai multe și mai bune stipendii pentru carierile practice, reale, economice, tehnice și iată că într'un deceniu ne-am creat oamenii situațiunii, o filangă puternică de pioneri.

(Va urma.)

Corespondență dela Gherla.

— 6 Maiu n. 1909.

(Inaugurarea mesei studenților români. — Reuniunea de cântări. — Un harnic membru al inteligenței române.)

Imi servește de o deosebită plăcere, când pot înregistra și câte un lucru bun din Gherla, ceace în timpul din urmă — har Domnului — s'a întâmplat mai des. Cam încet ce e drept, dar totuși tindem și noi spre progres; deocamdată aci în centru se lucră pentru de a-i afla și descoperi pe acei factori culturali, cari apoi mai târziu să premenească și ținutul acesta atât de nelucrat și părăginit. Un teren vast de lucrare culturală se oferă în acest ținut, numai muncitorii de ar fi pe acest teren. Ici-colea sporadic se ivesc și de aceștia, dar unirea tuturor forțelor pentru o lucrare mai cu succes, până acum numai s'a încercat, dar încă nu s'a realizat.

La noi domnește o părere curioasă: Valoarea oamenilor se măsură după etate, iar nu după capacitatea lor. Apoi e lucru știut, că de regulă la ori și ce lucru, ca să se poată face ceva, trebuie să fie cineva, care să ia inițiativa, care să miște oamenii. A afla pe acel cineva e lucru foarte greu, dacă domnește acel spirit fals de judecată, ce l'am caracterizat mai sus. Așa se explică apoi de ce înaintăm atât de greu. Nu prea avem bărbați de inițiativă. Iar cei pe cari îi avem sunt cam tineri și nu cutează a începe dânsii. Astfel la multe acțiuni culturale a trebuit să vină inițiativa din afară, din alte centre. Așa s'a întâmplat cu despărțământul »Asociațiunii«, așa și cu cea mai nouă instituțiune: cu masa studenților români, inaugurată în 1 Maiu n.

Inițiativa s'a luat aici din partea di-

recțiunii institutului de credit »Economul« din Cluj, care este întemeiătorul și susținătorul acestei instituțiuni salutare și care aș putea zice, între toate instituturile noastre de bani jertfește mari mult pentru scopuri filantropice.

Deschiderea solemnă a mesei studenților împreună cu ceremonie bisericească, celebrată de d-l Ilarie Boroș prof.-capelan gr. cat. din Gherla, a avut loc în 1 Maiu st. n. în prezența mai multor inteligenți români din loc, între cari am zărit pe d-na Silvia I. Pop n. Negruțiu, încredințată din partea direcțiunii »Economului« cu supravegherea și conducerea efectivă a mesei; apoi d-nii: Iuliu Pop inimosul dirigent al filialei din Gherla a »Economului«, Dr. C. Rus, Dr. I. Cl. Iuga, I. Rus, V. Botha etc.

Din beneficiul mesei deocamdată sunt împărțâșiți 4 preparanți și 4 studenți gimnaziali.

După cuvântul de deschidere al d-lui prof. Ilarie Boroș și vorbirea introductivă a d-lui Iuliu Pop, ținute ambele în termeni bine aleși și foarte potriviți, s'a dat cetire din partea d-lui dirigent al filialei »Economul« proiectului de regulament de disciplină, careia i-a urmat apoi așezarea la masă a beneficiarilor.

Insemnătatea culturală a acestui așezământ nou este afară de ori și ce discuție. O dezvoltare de altfel foarte dorită a acestei mese atârnă dela sprijinul publicului mare românesc, căruia îi atragem atențiunea asupra acestei frumoase instituțiuni.

Corul bisericesc al Reuniunii noastre de cântări a pășit deja în public Dumineca trecută, când în frumoasa biserică parohială română unită a cântat prima oară executând întreaga liturghie compusă în cea mai mare parte de G. Dima și o parte de T. Popovici. Cântările ajutate de acustica minunată a bisericii nouă răsunau armonios sub conducerea d-lui dirigent Dr. I. Cl. Iuga, producând o adăncă impresiune asupra publicului, de care era aproape ticsită frumoasa biserică. Un succes acesta, care până'acuma nu s'a atins încă în Gherla, unde afară de corul teologilor, care numai la zile de sărbători mari (Paști, Crăciun) ne delectează, nu s'a pomenit, ca întreaga liturghie să fie executată de corul Reuniunii. Dorim succese tinerii reuniuni, care după cum se spune, la 20 Iunie își va ținea și primul său concert în anul acesta, aranjat după toată rânduală.

Înainte de încheiere fiind în acest mic raport vorbă despre masa studenților români și despre reuniunea de cântări, nu pot trece cu vederea să nu relevz meritele unui de tot vrednic membru al inteligenței române din Gherla, care este d-l Iuliu Pop, dirigentul filialei »Economului« din Gherla, membru în comitetul despărțământului »Gherla al Asociațiunii« și la alte societăți culturale române și unul dintre acei puțini, cari au conlucrat mai mult de a da viață linerei reuniuni de cântări din Gherla, a cărei membru activ zelos și devotat este. D-l I. Pop este omul viitorului la noi, de a cărui activitate ne legăm frumoase speranțe. Îl prețuim și noi pătura inteligentă și îl prețuiesc mai cu samă și țărăni români din acest jur, pentru a căror bunăstare și înaintare economică lucră cu multă însuflețire. Îi suntem mulțumitori On. direcțiunii a »Economului«, că a știut afla într'un chip atât de norocos și fericit pe acest bărbat, a cărui lipsă de mult s'a simțit la noi.

Cei buni să îi urmeze!

Orion.

Varietăți.

Transvalul, Oranje și Colonia Cap din Africa sudică se federează, după îndelungate tratative, într'un singur stat.

Statelor Oranje și Transval Englezii s'au simțit nevoiți să le acorde autonomia în 1908, cu toate că cu 10 ani înainte ieșiseră biruitori din războiul lung, în care au avut totuși să îndure toate bătăile, și mari și mărunte.

Nu se știe dacă Anglia privește cu simpatie această federalizare din Africa sudică, care e menită să dea mai mult avânt dezvoltării culturale și economice din această parte de pământ.

Înțelegerea a fost la început grea între diferitele state, de oare-ce fiecare

voia să fie aleasă capitală, capitala sa. Mai pe urmă s'a plănuit ridicarea unui oraș nou pentru capitală, dar acest mijloc, folosit și în Australia, părănd nepotrivit, s'a hotărât a se trece ministerele la Pretoria, curtea supremă la Bloemfontein și parlamentul în orașul Cap.

De multă vreme s'a pornit o luptă serioasă împotriva alcoolului, cea mai mare plagă socială în Franța.

Prin legi și prin măsuri diferite s'a căutat a se împuțina consumația lui, la orașe ca și la sate, sub ori-ce formă s'ar vinde, dar îndeosebi sub forma mai primejdioasă de vinars și absint. Sub aceste forme alcoolul se consumă și azi în mare măsură în partea de Miază Noapte și de Apus a Franciei: până la 12 litri cantitate de alcool de cap de locuitor.

S'a văzut că măsurile luate au avut efect, în unele orașe îndeosebi, coborând dela 19 la 15 litri alcool pe fiecare cap de locuitor. La Paris a scăzut dela 8 la 4 litri. Mai primejdios decât rachiu și absintul, care se bea în mai mare măsură în sudul Franței.

Statisticele sunt întotdeauna fidele sau aproape fidele, dar nu sunt întotdeauna drepte. Ele calculează spre pildă câte 15 litri de alcool pentru fiecare suflet dintr'un oraș și în schimb la adăpostul statisticeii beau numai o pătrime sau o cincime, astfel că se vin de fiecare dintre băutorii serioși nu 15 litri, ci 30, 45, 60, 100 litri.

Și nu se poate lupta hotărât pentru împuținarea consumației, decât cu ajutorul taxelor împovărătoare pentru debitanți ca și pentru consumatori și cu propaganda de luminare a mulțimei asupra primejdiei alcoolismului.

Și multă stricăciune aduce și la noi, dar îndeosebi prin satele maramureșene vinarsul cu jidanii lui cu tot. M.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 8 Maiu. Eri a avut audiență la palat Coloman Szell, care a stat peste o oră la Majestatea Sa. El a spus situația și monarhul l'a ascultat cu atențiune, fiind în cea mai bună și vioae dispoziție. A fost primit eri și Ferdinand Zichy, membrul camerei magnaților, care zice, că a spus tot, ce a avut pe inimă, după cum a dorit Maj. Sa.

Azi, Sâmbătă vor fi ascultați Francisc Kossuth ca președinte al partidului independist, contele Albert Apponyi și contele Stefan Tisza, ca fost șef al partidului liberal. Pe ziua de Luni sunt chemați în audiență fostul ministru de finanțe Lud. Lukacs și contele Khuen-Hedervary.

Constantinopol, 7 Mai. Averele Sultanului Abdul-Hamid depusă la bănci străine se evaluează la 70 milioane lire de aur turcești.

Constantinopol, 8 Mai. Domnește între ofițeri un curent puternic contra fostului sultan Abdul-Hamid, pe care vor să-l dea în judecată și să-l condamne la moarte, căci se tem că oamenii lui bideplățiți vor face iarăși revoluție.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisco.

Să capetă pretutindenii

Cremă de dinți indispensabilă conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depozitul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl. 1/2 litru - fl.
Borpatak	" 12 " " "
Maid	" 16 " " "
Borhagy	" 16 " " "
Baross	" 16 " " "
Etiopatak	" 16 " " "

Fehérkő	" 16 " " "
Felsőrákos Mária	" 16 " " "
Kászton Salutaris	1 litru 16 fl. 1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 " " "
Repsti	" 16 " " "

Borszék	" 28 " " "
Sztojka	" 28 " " "
Boholt	" 26 " " "
Hargitta	" 26 " " "
Székely-Selters	" 26 " " "

La cumpărare de 25 sticle liberăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,43—150)

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908		1909	
19 Aprilie		11 Aprilie	18 Aprilie
A c t i v :			
129.852,206	91998206 Reser. metal. aur 88060909	123.780,249	121.702.522
1.878,932	37854000 " Trate aur 33641613	1.415.158	1.446.846
54.323,510	Argint și diverse monede	50.124,686	56.571,699
7.718,700	Portofoliu Român și străin.	28.849,667	28.645,159
17.159,687	*Impr. contra efec. publice 11667000	11.999,924	11.999,825
11.999,699	" " " în cont-corent 16978159	15.296,433	15.190,531
15.579,733	Fonduri publice	3.177,121	3.161,621
3.231,621	Efectele fondului de rezervă	5.972,060	5.972,065
5.939,265	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	704.446	704.491
684.864	Imobile	538,397	649,848
605,506	Mobilier și Mașini de Imprimerie	103.588,660	103.364.400
104.395,979	Cheltueli de Administrațiune	24.391,200	18.250.265
21.593,034	Depozite libere	27.667.854	28.682.795
27.565.474	Conturi curente	397.505.855	396.341,867
402.528,210	Conturi de valori		
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
24.850,121	Fond de rezervă	26.414,884	26.650,782
3.664,810	Fondul amortis. imob. și material	3.833,778	3.923,808
256.478,170	Bilete de Bancă în circulațiune	250.449,610	249.163,210
1.139,130	Dobânzi și beneficii diverse	1.158,923	1.239,667
104.395.979	Depozite de retras	103.588,660	103.364.400
402.528,210	Scomptul 5%	397.505,855	396.341,867
	* Dobânda 5 1/2%		

Se caută la d. N. IORGA, Valenii de Munte, Județul Prahova, România, o fată ca de 15—17 ani pentru îngrijirea copiilor și ajutor la curățitul odăilor. Sunt preferate acelea care pot vorbi și limba germană. Salar: 20—25 lei lunar.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc,
Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confectionează:
Costume moderne.
Fason elegant.
Depozit de
Stofe veritabile englezești.

WILHELM SCHMIDTS,

Frânelărie fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.
Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
In fie care zi se capătă de 3-oi frânsele proaspete, și pâne de casă. Pâne neagră Graham proaspătă. Cuzonaci și Pizmești proaspeți in fie-care zi.
La toate expozițiunile unda su luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

H. Kleverkaus

Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)
pus în mișcare cu motor
Recomandă: Șuncă prima calitate, limbi afumate, salamă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
Comandele se execută prompt și se expediază cu poșta ori și unde.
Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

Mașine de cusut

și părțile lor constitutive,
fabricat indigen și din streinătate
se capătă lucrute foarte bine și solid
cu prețuri foarte ieftine la
Michael Mooser,
39. Brașov, Strada Porții 39.

R. TUZA

giuvaergiu, Strada Mihael-Weiss 14
recomandă Onor. public
depositul său bogat asortat de giuvaere.

Toate reparaturile de giuvaere vor fi prompt, solid și punctual executate.

(583,4—4.)

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFRONT
care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,
Confectionare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 21

Important pentru cei-ce suferă de stomac.

Lipsa de apetit, dureri de stomac, greața, slăbiciune de stomac, mistuire grea, insomniu, lipsa de sânge etc., se delătură numai decât prin renumitele

Picături de stomac a lui Brady

(BRADY-féle Gyomorcséppék.)

Mii și mii de epistole de mulțămintă și recunoștință.

O sticlă mică cu îndrumarea de folosință 80 bani, una mare cor. 1-40.
De căpătat în ori ce farmacie.

Magazianul principal

Brady C. Gyógytára

a „Magy. Királyhoz“.

Wien, I. Bez. Fleischmarkt. Depot 247, de unde la dorință se trimite gratis interesanta „Broșură specială“ după trimiterea a 5 cor. se expediază 6 sticle mici, după trimiterea a cor. 4-50 se expediază 3 sticle mari scutite de porto.

Să ne păzim de imitațiuni. Adevăratele Picături de stomac a lui BRADY trebuie să fie provăzute cu marca de scuire și cu subscrierea de mai sus.

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Public că vând

VINUL RISLING

din vile proprii cu prețurile următoare:

VIN NOU dela 1 litru—50 litri à 40 cr.
" " " 50 litri în sus " 37 "
VIN VECHIU " 1 litru—50 litri " 45 "
" " " 50 litri în sus " 43 "

Se capătă în prăvălia D-lor **Karácsony Kis M. și Velits,** la „Crucea roșie“, Strada Vămii Nr. 4.

Cu toată stima

Velits György.

572,6—12.

Telefon 89.

Telefon 89.

Pentru sezonul de zidiri

Oferim

VARUL

nostru, fabricație proprie în vagoane complete și detail, asemenea și Var stins, năsip și pietriș (Schlegelschotter).

Cărămizi de zidire și țigle de acoperit. Var se vinde și en-detail în Strada lungă Nr. 29.

Hungaria-Cărămidărie cu abur, Societate pe acții în Zsombolya.

Filială:

Brașov, fosta cărămidărie Kertsch.

(512,5—6.)

Cea mai bună coasă în lume

este coasa de oțel de St. Anton și se poate căpăta singur numai dela **Sohr Pál Somogy-Szile, Főter 2.**

Coasa de oțel de tun St. Anton se fabrică din oțelul de tun mestecat cu cel mai mobil metal, un metal special, care este secretul fabriciei.

500 de coroane plătesc celui ce este în stare să arate o coasă de oțel de tun St. Anton cumpărată dela altă firmă.

1000 de coroane plătesc celui ce este în stare să găsească între 100 de coase de tun St. Anton două rele. Cel-ce are lipsă de o coasă

bună și de toată încrederea să nu cumpere o altă coasă, până când nu cere dela vestita firmă de sus catalogul ilustrat, care se trimite ori-cărui gratuit și franco. Cereți un astfel de catalog pe o carte poștală Lunile de iarnă sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comande. Cei-ce adună comande primesc rabat. — Garanță deplină.

(566,4—6)

Ce?... Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarete „Jacobi-Antinicotin“.

Surprindere plăcută! Fie-care cutie conține o carte vrăjită interesantă.

Atențiune! Veritabil numai în cutii de țigare cu numele „JACOBI“.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutie este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutateilor celor mai cerbicele stomac și pântec, în contra cărcelilor și a creștii la stomac, congestiunel cronice, suferinței de float, congestiunel de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răsnândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale siglate Corône 2— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzută cu marca de scuire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcoă. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metcdul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b.

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și rez. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală — La depozite se cere anumit preparatele provăzute cu isărlitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști **Ferd. Jekelius, Victor Roth** și en gros la **D. Eremias Nepoși.**